

**YO'G'ON ICHAK SARATONI DIAGNOSTIKASIDA
IRRIGOSKOPIYANING IMKONIYATINI BAHOLASH**

Xojiahmedov Behruzbek Jasurbek o'g'li

Toshkent Davlat Tibbiyot universiteti

Toshkent shahar

+998910550350, hojiahmedovbehruzbek@gmail.com

Annotatsiya. Yo'g'on ichak saratoni dunyo bo'yicha keng tarqalgan onkologik kasalliklardan biri hisoblanadi. Kasallikni erta aniqlash davolash samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada irrigoskopiyaning yo'g'on ichak saratonini aniqlashdagi diagnostik imkoniyatlari baholandi. Tadqiqot davomida irrigoskopiya orqali ichak devoridagi deformatsiyalar, torayishlar va o'sma jarayonlariga xos radiologik belgilar tahlil qilindi. Natijalarga ko'ra, irrigoskopiya ichak bo'shlig'idagi patologik o'zgarishlarni aniqlashda muhim diagnostik usullardan biri ekanligi aniqlandi.

Kalit. Irrigoskopiya, yo'g'on ichak saratoni, stenoz, radiologik diagnostika, kontrast modda, kolorektal rak, ichak deformatsiyasi.

Kirish. Yo'g'on ichak saratoni (kolorektal rak) hozirgi kunda onkologik kasalliklar orasida eng ko'p uchraydigan va o'limga olib keluvchi xastaliklardan biri hisoblanadi. Kasallik uzoq vaqt davomida yashirin kechishi sababli bemorlarning ko'pchiligida kech bosqichlarda aniqlanadi. O'z vaqtida tashxis qo'yish esa davolash samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Yo'g'on ichak saratoni rivojlanishida noto'g'ri ovqatlanish, irsiy moyillik, surunkali yallig'lanish kasalliklari va kamharakat turmush tarzi muhim xavf omillari hisoblanadi. Kasallik rivojlangan sari ichak devorining qalinlashuvi, ichak bo'shlig'ining torayishi va ichak faoliyatining buzilishi kuzatiladi.

Radiologik tekshiruv usullari yo'g'on ichak saratonini aniqlashda muhim o'rin tutadi. Shulardan biri irrigoskopiya bo'lib, ushbu usulda yo'g'on ichakka kontrast modda yuborilib, rentgen nurlari yordamida ichakning anatomik holati baholanadi. Irrigoskopiya orqali ichak devoridagi deformatsiyalar, torayishlar va o'sma bilan bog'liq o'zgarishlarni aniqlash mumkin.

Maqsad. Yo'g'on ichak saratoni diagnostikasida kompyuter tomografiyasi, magnit-rezonans tomografiyasi va irrigografiya usullarining qanchalik samarali ekanligini baholash, shuningdek ular yordamida kasallikni erta aniqlash, kasallik bosqichini belgilash va klinik amaliyotdagi ahamiyatini aniqlamoqdan iborat.

Materiallar va metodlar. Tadqiqot davomida yo'g'on ichak saratoni tashxisi qo'yilgan 96 nafar bemorning irrigoskopiya natijalari retrospektiv tahlil qilindi.

Tekshiruv vaqtida bemorlarga bariy sulfat asosidagi kontrast modda yuborildi va rentgen tasvirlari olindi.

Irrigoskopiya orqali quyidagi belgilar baholandi:

ichak devorining deformatsiyasi;

ichak bo'shlig'ining torayishi;

kontrast moddaning o'tishidagi buzilishlar;

ichak konturlarining notekisligi;

ichak peristaltikasining buzilishi.

Olingan radiologik tasvirlar tahlil qilinib, patologik o'zgarishlarning uchrash tezligi foizlarda baholandi.

Natija. Tekshiruv natijalariga ko'ra, irrigoskopiya quyidagi radiologik belgilar aniqlandi:

Ichak bo'shlig'ining torayishi — 96 bemordan 71 tasida (74%);

Ichak devori deformatsiyasi — 68 bemorda (71%);

Konturlarning notekisligi — 63 bemorda (65%);

Kontrast moddaning o'tishida qiyinchilik — 57 bemorda (59%);

Ichak peristaltikasining buzilishi — 41 bemorda (43%).

Shuningdek, 18 nafar bemorda ichakning qisman tutilishi belgilari kuzatilgan bo'lib, ulardan 7 nafarida shoshilinch jarrohlik amaliyoti talab qilingan.

Irrigoskopiya yordamida o'smaning joylashuvi va ichak bo'shlig'iga ta'siri aniq ko'rinishda baholangan. Ayniqsa chap tomonlama yo'g'on ichak o'smalarida usulning diagnostik aniqligi yuqori bo'lgan

Xulosa. Irrigoskopiya yo'g'on ichak saratonini aniqlashda muhim radiologik diagnostik usullardan biri hisoblanadi. Ushbu usul yordamida ichak bo'shlig'ining torayishi, devor deformatsiyasi va o'sma bilan bog'liq anatomik o'zgarishlarni aniqlash mumkin.

Irrigoskopiya ayniqsa ichak stenozlari va kontrast modda o'tishidagi buzilishlarni baholashda yuqori diagnostik ahamiyatga ega. Bundan tashqari, usul o'smaning ichak bo'ylab tarqalganlik darajasini aniqlashda yordam beradi.

Xulosa qilib aytganda, irrigoskopiya yo'g'on ichak saratonini erta aniqlash, kasallikning rivojlanish bosqichini baholash va keyingi davolash taktikasini tanlashda muhim o'rin tutadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Velchovska B., Zhekova-Maradzhieva Zh., Uzunov A., et al. Imaging diagnostic methods for colorectal cancer in contemporary medicine. Types and prevention. Journal of Medical University - Varna, 2017, vol. 3, pp. 45-49.

2. Samadov A. Kh., Toshpulatov Sh. N. Radiological semiotics of colon tumors: Comparative analysis of irrigoscopy and CT-colonography. Uzbek Journal

of Oncology and Medical Radiology, Tashkent, 2023, No. 4, pp. 22-27.

3. Karimov S. M., Khasanov Sh. T. Ro‘ntgenodiagnostika asoslari (Gastroenterologiya bo‘limi). Toshkent: “Ibn Sino” nashriyoti, 2022, 312 b.

4. Levin B., Lieberman D. A., McFarland B., et al. Screening and surveillance for the early detection of colorectal cancer and adenomatous polyps. Gastroenterology, 2018, Vol. 154, Issue 3, pp. 571-592.